

DIGIÕPIKUD KINNITAVAD KANDA

Käesolevat kooliaastat alustasime suure uudisega digiõpikutest. Nüüdseks on AppStore'is kättesaadavad juba neli õpikut: 1. klassi loodusõpetus, 4. klassi eesti keel, 7. klassi geograafia ja loodusõpetus. Meil oli veidi kahju, et suurepärasest algatusest enamgi sai tähelepanu väljund. Nüüdseks oleme koos õpikute digitaliseerija Mobile Digitali ning Apple'i ametliku edasimüüja IM-Arvutitega välja töötanud pakkumise koolidele, mis peaks tuntavalt parandama digiõpikute kättesaadavust. Nimelt on üsna pea koolidel võimalik IM-Arvutitest rentida iPadi tahvelarvuteid 20 kaupa koos kümne eellaetud digiõpikuga (mõned õpikud on kaheosalised, mis annab õpikuühikute arvuks 17). Rentimise korral on lisaks soodsale hinnale koolid pidevalt varustatud tehnilise toega IM-Arvutite poolt ning tahvelarvutid on kindlustatud. Lisaks sel-

lele on neis eksklusiivselt olemas ka meie parimad õpikud 1. 4. ja 7. klassile. Soovitame kindlasti koolidel esmase digiõpiku kogemuse saamiseks seda võimalust kasutada.

Lisaks digiõpikutele jätkame ilmingimata ka I kooliastme esitluste väljaandmist. Sügispoolaastal on juba ilmunud eLoodusõpetus 2.2 nii eesti kui ka vene keeles, eIN3, jaanuari alguses järgneb eKeel2.2. Oleme väga rõõmsad esitlustele osaks saanud menu üle, jätkame järgmisel aastal matemaatika ning 3. klassi esitlustega ja ootame teilt ikka tagasisidet, kuidas esitlusi veel paremaks muuta. Esitlused on jätkuvalt kasutatavad lisaks lauarvutile tarkades tahvlites, kus on võimalik esitlusi ka ise täita, uutes Windows RT tahvelarvutites ning ka Android tahvelarvutites.

Lisaks digiuudistele on häid sõnumeid veel ka paberõppekirjanduse

se vallas. Olgu ka Koolibri Uudiste vahendusel üle korratud paari kuu tagune rõõmusõnum meie 9. klassi eesti keele õpikule „Peegel 3“ osaks saanud kõrge autasu, BESA (Best European Schoolbook Award) hõbeme-

dali kohta. Meie tervitused autoritele Reet Bobölskile, Helin Puksandile ja Margit Rossile! Nende koostöö tulemusel on meil olemas ülimalt kaas-

alpärase lõpuni välja, mis on pärinud lisaks rahvusvahelisele tunnustusele ka kasutajate suure poolehoiu.

Aastalõpulehes on väga palju juttu lasteaedadele suunatud kirjandusest. Oleme viimase poolteise aasta jooksul kõvasti suurendanud alushariduse materjalide kirjastamist. On lihtsalt imetlusväärne kui palju tublisid ja loovaid õpetajaid töötab Eesti lasteaedades! Nende aastaid kogutud ja praktilises töös katsetatud õppekirjandus saab järjest kaante vahele, et inspireerida ka teisi õpetajaid ning muu hulgas innustada ka neid omi materjale kriitilise pilguga üle vaatama ja teistega jagamiseks pakkuma. Oleme rõõmsad, et saame algupärase õppevara abil kasvatada peale uue innustunud põlvkonna õpilasi ja lugereid.

Kaunist jõuluootust!

TEIE KOOLIBRI

ARENDAVAD ARVUTIMÄNGUD

Kui algkooliõpilaste käest küsida, millega nad vabal ajal kõige meel- samini tegelevad, on vastuseks tihti arvutimängude mängimine. Õpetajad teavad, et õppimine on kõige tulemuslikum, kui see toimub sõbralikus õhkkonnas ning pakub õppurile huvi. Järelkult tuleks vaba aja lemmiktegevus õppimisega seostada ja raske õppetöö muutubki meeldivaks. Üks võimalikest lahendustest on arvutimängude kasutamine tunnis. Kindlasti on paljud inglise keele õpetajad veetnud tunde, et leida internetist õpilastele sobivaid põnevaid mängu. Kuigi internetis on inglise keele õppimiseks materjale lugema-

tult, on päris raske leida selliseid, mis vastaksid meie õppekavale ja õpetaksid meile vajalikku sõnavara, lausekonstruktsioone ja grammatikat sobival tasemel.

Sellest lähtuvalt koostasime me paar aastat tagasi õpiku „Step by Step Starter“ materjali kinnistamiseks e-harjutuste kogu. Tegemist on põhiliselt kuulamisharjutustega, sest õpik on mõeldud suulise eelkursusena hääldusaluste kujundamiseks. Meie õpilastele hakkasid need harjutused kohe meeldima – nüüd said nad ka ise kodus edukalt sõnu harjutada, hääldamist lihvida ning õpitulemused muutusid märgatavalt paremaks.

Kui õpilased jõudsid järgmisel klassi ja nende õpikuks sai „Step by Step 1“, hakkasid nad uusi e-harjutusi ootama. Nüüd on need mängulised harjutused lõpuks valmis.

Harjutused on jagatud viie õppetüki kaupa gruppidesse. Igas grupis on viis harjutust, mis võtavad kokku nendes õppetükkides läbi võetud materjali. Harjutused on tüübilt sarnased, et õpilastel oleks töökäsklustest kerge aru saada ja juba pärast esimeste harjutuste tegemist saaksid nad iseseisvalt edasi tegutseda.

Iga grupi esimene harjutus on seotud sobiva sõna valikuga – Choose and write the word.

Teine harjutus on ingliskeelsele sõnale eestikeelse vaste leidmine – Match the words.

Kolmandas harjutuses peavad õpilased leidma küsimustele õiged vastused – Choose the right answer.

Neljas harjutus on kuulamisharjutus, kus tuleb vastavalt kuuldule lausele tekstis lüngad täita – Listen and write.

Viies harjutus on uute sõnade harjutamine ristsõnas – Do the crossword.

Õpilased, kes „Step by Step 1“ õpikut kasutavad, on veel liiga noored, et neile oleksid jõukohased suuremad kokkuvõtlikud kontrolltööd.

Igati sobilik on aga mõne õppetüki järel üks arvutiklassi tund, kus lapsed saavad omas tempos õpitut materjali korrata, nii lugemist, kuulamist kui kirjutamist harjutada, vajadusel õpetaja abi paluda ja kõigele lisaks löbusaid pilte vaadata. Kindlasti soovime lastel ka kodus e-harjutusega tegeleda ja aeg-ajalt õpitut korrata. Võlusõna „arvuti“ ergutab nii mõndagi õpikut ja vihikust tüdinunud väikest inimest.

e-harjutused on leitavad aadressilt <http://failid.koolibri.ee/step/>

MARIS NIINE, autor

TIIGRI TÜTAR

„Sa võtsid mu jalgadele, Torey. Sa võtsid mind enda klassi ja lasid mul kõikide nende toredate asjadega mängida ja lugesid mulle neid raamatuid ette ja tegid mind õnnelikuks nagu kuldraha. Aga mis sa selle järel tegid? Jäid sa minu juurde? Hoolitse- sid minu eest, kui olid mu korra juba endale saanud? Sa jätsid mu sinna- paika ja lasid lihtsalt jalga. Mis õigus oli sul üldse neid mulle anda, kui sa need jälle ära võtsid?“

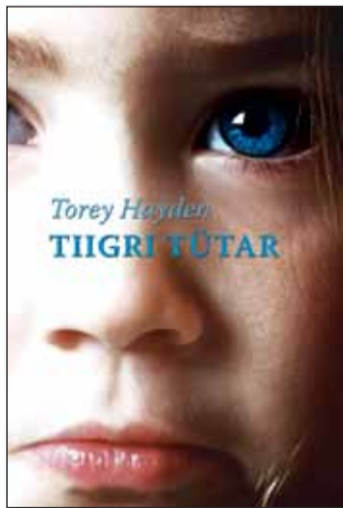
Kui palju võib ja saab õpetaja aidata? Kas õpetaja saab asendada vanemaid ja sõpru? Kui kaugele teise inimese ellu tohib keegi aitamise eesmärgil astuda? Kas ja kui palju kannab õpetaja vastutust oma aitamise tagajärgede eest?

Autor Torey Hayden on hariduselt eripedagoog ja lastepsühholoog ning tema raamatute tegelaskujud on pärit elust enesest.

Peategelane Sheila sattus kuueaas- tasena Torey klassi. Ta elu oli kõike muud kui helge ja kerge. Ta oli väikest kasvu ja kasimata tüdruk. Tema motoks oli teha teistele kõike seda, mida teised ei olnud veel jõudnud temale teha. Ta ei osanud laste ega täiskas-

vanutega suhelda – kui ta rääkis, siis enamasti kisendas; kõik, mida ta puudutas, purunes, litsuti laiak, tükeldati, hävitati. Tema suhtlemisviisiks oli vägivald, tema esmane reageering kõigele uuele oli rünnak, kättemaks oli elu osa, kõik inimesed olid vaenlased. Ema oli ta hülganud, isa oli alko- hoolik ja narkomaan, tema kodus oli tõrvapapist lobudik linnaservas.

Sheila ema jättis nelja-aastase lapse ihuüksi maantee äärde ning rohkem nad ei kohtunudki. Tüdrukule polnud selgitatud, miks selline asi tema elus juhtus ning laps süüdis- tas selles ennast. „Ta läks ära, sest ta ei armastanud mind enam. Kui ma oleksin parem laps olnud, siis ta poleks niimoodi teinud. Issi ütles nii. Ta ütles, et kui ma oleksin olnud hea laps, siis poleks ta mind kunagi maha jätnud.“ Emapoolne hülgamine ja sel- lega seoses tekkinud küsimused jätsid kujunevale isikule kauaks olulise jälje, see õõnestas tema enesekind- lust, tekitas enesehättsust, ema leid- mine muutus murdeas tema kinnis- ideeks. Mõistmatus ja meeleheide süvendasid depressiooni, tekkisid suitsiidimõtted.

Erivajadustega laste klassi sattus Sheila pooljuhuslikult, sest ühtegi paremat kohta tema jaoks hetkel ei olnud. Ta oli meelitanud väikese naabripoisi lähedalasvasse metsa- tukka ja seal põlema süüdanud. Koh- tuotsusega määrati Sheila kinnises- se lastepsühhiaatria osakonda, kuid haiglakoha vabanemiseni sai ta koha Torey klassi. Kuigi töö Sheilaga kul- ges nagu ameerika mägedel, kus va-

hel läks kõik allamäge ja teisel päe- val võis tõusta kõrgustesse, suutis õpetaja viie kuuga lapse hinges siis- ki midagi helisema panna. Sheila oli akadeemiliselt võimekas, tema IQ oli oluliselt keskmisest tasemest kõr- gem, kuid keegi polnud seda tema võimatu käitumise taustal seni tähele pannud.

Erinevatel põhjustel viib elu Shei- la ja Torey korduvalt lahku, kuid siiski ristuvad nende teed uuesti. Oma suure armastuse ja positiivsuse- ga suudab Torey näidata Sheilale, et maailmas on ka palju muud pea- le vaesuse, viletsuse ja vägivalda. To- rey küll tajus, et ta kipub oma pii- re õpetajana ületama, kuid kuidas oleks ta saanud jätta abita last, kes nii väga vajas vanemlikku hoolt ja armastust.

Et isa veetis enamuse Sheila lapse- põlvajast vanglas, siis oli tüdruk pidanud viibima erinevates kasupe- redes, lastekodus, internaadis. Shei- la oli oma noores elus saanud tun- da kõikvõimalikke ahistamise viise: füüsilist, vaimset, seksuaalset. Kui- das rääkida endale suunatud vägival- last, kui oled vaid kuune? Lihtsam

ja inimlikum on kõik unustada, blo- keerida mälestused – nii vägivalda täis lapsepõlv kui ka helged ja kaunid hetked.

„Püüan mitte mõelda nende- le aastatele. Unustada see. Mis oli, see oli.... Ja siis kui ma lähen näiteks uude kooli ja minult küsitakse vana- de asjade kohta, siis ma ütlen, et ei mäleta midagi. Nagu oleksin iga kord uuesti sündinud ja kõik, mis on juh- tunud, oleks nagu eelmises elus ol- nud. Siiani on see toimunud.“

Selle loo läbi mõistame, kui tähtis koht on lapse elus ühel usaldusvää- rsel täiskasvanul, kelle poole võib alati pöörduda, kes ei pruugi lapse tege- viise õigeks pidada, kuid kes kuulab, paneb tähele, suunab, mõistab, hoo- lib. „Väike prints“ on Sheila lapsepõl- ve lemmikraamat, mitmed mõtted sealt avavad ka „Tiigri tütre“ taga- maid. Liblikate ilu nautimiseks tuleb röövikud ära kannatada.

Ja kõige tähtsam siin elus kipub olema ikkagi see, mis on silmale näh- tamatu.

TIIU TAMMEMÄE, tõlkija

TOP 10

1
Hannu Jännes,
Owen Roberts
Linnulaule ja -hüüde

2
Väikesed sammud
3-4-aastastele.
Joonista ja kleebi

3
Tom Ang
Digitaalifotograafia
samm-sammult

4
Selma Läht,
Erna Normann
Üle õue õunapuul

5
Suur maailma
loomade atlas

6
Avasta maailm.
Reisiraamat lastele

7
Eric Chaline
Viiskümmend looma,
kes muutis ajalugu

8
Friederun Reichenstetter,
Hans-Günther Döring
Väike siil ja
tema sõbrad

9
Kirill Teiter
Kati ja Jeti

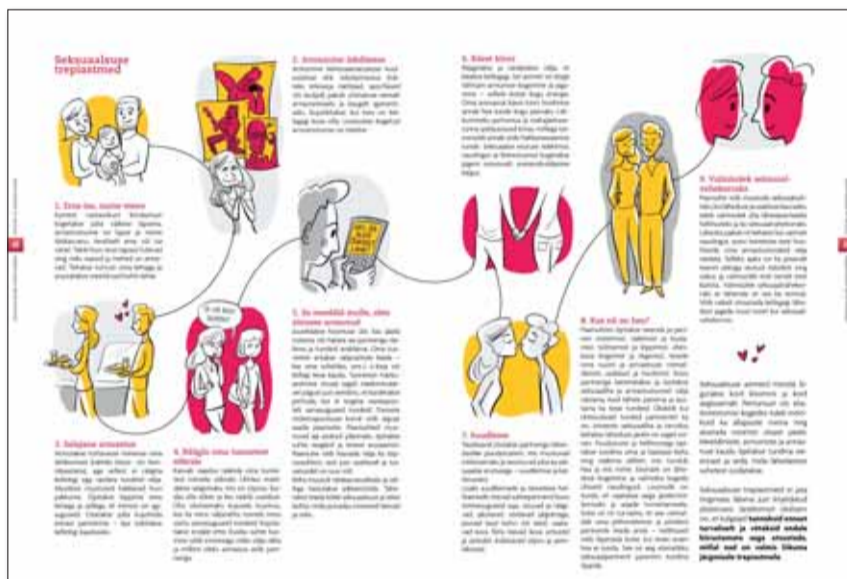
10
Carla Bardi
Kerged salatid.
Maitsev ja tervislik

TERVIS – MINU VALIKUD

Ilmunud on 8. klassi inimeseõpetuse õpik ja töövihik „Tervis – minu valikud”. Õppevara autorid on Merike Kull, Kai Part, Kristi Kõiv ja Evelyn Kiive Tartu Ülikoolist. Tegemist on III kooliastme uue terviseõpetuse kursusega, mille õpitulemused taotlevad õpilaste terviseteadlikkuse ja tervisekäitumise analüüsivõime tõusu, igapäevaelus vajalike tervise ja toimetulekuga seotud oskuste ning enda vastutuse arendamist terviseiga seotud valikute tegemisel. Õppevara sisu ja teemade esitus lähtub Maailma Terviseorganisatsiooni positiivse vaatenurgaga terviklikust tervisekäsitlusest, hõlmates nii füüsilist, vaimset, emotsionaalset kui ka sotsiaalset tervist. Eesmärk on toetada õpilaste toimetulekut eri arenguülesannetega, arendada nende enesekohaseid ja sotsiaalseid oskusi ning rõhutada, kui tähtis on väärtustada ennast ja teisi inimesi ning tervist. Eraldi peatub õppevara riskikäitumise ennetamise teemadel, samuti sellel, kuidas leida infoühiskonnas tervise teavet ja -abi ning analüüsida nende kasutusvõimalusi.

Teoreetilised lähtekohad

Õpiku ja töövihiku teemakäsitlus lähtub järgnevatest põhimõtetest: 1) õpilaste arengu ja toimetuleku toetamine – rohkelt on toodud näiteid ja ülesandeid, mis on seotud igapäevaeluga ning oluliste arenguülesannetega antud vanuses; 2) teaduspõhine – teemade käsitlemisel on lisatud uuringute tulemusi, et arendada nii õpilaste teadmisi tervisenäitajate kohta kui ka oskusi analüüsida graafikuid ja diagramme; 3) toetumine tööenduspõhistele seisukohtadele; 4) õpilaste kaasamine ja suunamine – seda toetavad õpiku rubriigid „Mõttele ja arutle!”, „Loe lisaks!”, „Mõttele veel!”, „Nõu ja abi!” ning töövihiku ülesanded, kus tuleb ennast analüüsida, oma teadmisi kontrollida, arutleda, kujundada oskusi ning läbi viia ühisprojekte; 5) mitmete ühiskondlike muutusi peegeldavate teemade esmakordne käsitlemine inimeseõpetuse kursuse raames – näiteks

seõpetuse kursuse raames – näiteks sugu ja tervis, lähisuhtevägivald, tervise teabe usaldusväärsus jms; 6) lõiming teiste ainetega – käsitletud teemad ja illustratsioonid võimaldavad luua seoseid nii ajaloo, kunsti kui mitmete teiste ainevaldkondadega;

7) väärtuskasvatust, mis on õpikus läbiv teema, aga ühtaegu leiab käsitlemist ka eraldi teemana – õppevara pakub võimalusi nii isiklike väärtushinnangute analüüsiks kui julgustab olema hooliv ja toetav kaaslane ning osalema ühiskonnaelus.

Õpiku ja töövihiku ülesehitus

Nii õpikus kui töövihikus on seitse teemablokki (tervis, kehaline aktiivsus ja toitumine, vaimne heaolu, suhted ja seksuaalsus, turvalisus ja riskikäitumine, esmaabi ja valikute tegemine) ning 35 peatükki. Jäeb õpetaja valida, kas läbida ühe õppetunni jooksul üks peatükk või lähtuda õppetöös muudest alustest.

Õpiku peatüki ülesehitus

Iga peatükk algab teemale häälestatava emotsionaalse sissejuhatusena – selleks on noorte kirjad ja/või küsimused internetifoorumitest, mõnel juhul ka laulusõnad või tsitaadid ilukirjandusest, juhtumid elust. „Mõttele ja arutle” rubriik pakub juhtumikirjeldusi ja ülesandeid, kus on vaja analüüsida graafiliselt esitatud tervisenäitajaid. Mõisted ja rõhutamist vääriv on tekstis esile toodud. „Loe lisaks” rubriigi abil saab huvitada õppija omandada lisateadmisi – näiteks puhkamine ja uni peatükis „Minu eluviis ja valikud”, armastusega seotud aju-uuringud peatükis „Armastus” või pornograafiat puudutav seadusandlus peatükis „Ühiskond ja seksuaalsus”. Kuna tervise teemadega haakub tihti vajadus saada nõu ja abi, on vastavateemalised peatükid varustatud „Nõu ja abi” rubriigiga. Peatükk lõpeb kokkuvõtte ja lisaküsimustega („Mõttele veel!”), mida saab kasutada nii tunnis kui kodutöös. Tärganälgistatud sõnade seletuse leiab õpiku lõpus, kus on loetletud ka kirjandusi, mida õppevara koostamisel on kasutatud.

Kujundus ja illustratsioonid

Autoritel on hea meel tõdeda, et meie kujundusideed ja illustratsioonide kirjeldused on kenasti realiseerunud. Kujundaja Kalle Toompere kujundus ja kunstnik Joonas Sildre illustratsioonid toetavad igati õppevara teoreetilisi lähtekohti.

MERIKE KULL, KAI PART,
autorid

МУЗЫКА ДЛЯ 8 КЛАССА

Учебник по музыке для 8 класса русскоязычной школы завершает серию учебников для третьей школьной ступени. Авторы Майя Мудда, Людмила Семина постарались наполнить содержание учебника материалом, интересным для ребят данного возраста и располагающим к нахождению ими взаимосвязей между эпохами и стилями, музыкой своего и других народов, далекой историей и сегодняшней реальностью. Например, первая тема учебника «Путь музыки от композитора к слушателю» задает вопрос: «Сколько рождений у музыки?», последняя тема «Что можно купить за талант?» предлагает каждому задуматься о своем предназначении в жизни.

Составление содержания всех трёх учебников ступени исходило из важного педагогического принципа – каждый предмет в системе школьного образования, в том числе и музыка, является не самоцелью, а одним из способов социокультурного и ценностного вос-

питания учащихся. Символической является песня, с которой начинается учебник для 8 класса – это песня с конкурса Евровидения 2012 года «Kuula» (музыка О. Лепланда, слова А. Ильвеса, русский текст С. Буланкина). Нотная запись песни публикуется впервые.

В новом учебнике рассматриваются музыка стран Востока и Индонезии, Бразилии, Кубы, Аргентины, Мексики, Ямайки и музыка Северной Америки. Отдельные разделы посвящены

истории развития звукозаписи, электромузыкальным инструментам, рок-музыке, мюзиклу и поп-музыке (отдельно российской и эстонской). Теория сопровождается музыкальными образцами, песенным репертуаром, репродукциями картин, интересными фактами и легендами, цитатами известных музыкантов и композиторов.

Учебники построены на основе тематического принципа, количество тем соответствует количеству уроков музыки в году. По каждой теме учащимся интригующие темы-вопросы, способствующие развитию аналитического мышления, а также умение выражать и обосновывать своё мнение.

Наряду с вокальной классикой и песенным фольклорным творчеством разных стран, в учебник включены песни, созданные самими школьниками Эстонии. Это песня ученика 8-го класса Эдика Рейтмана «Музыка, тебя благодарю» (слова Игоря Рейтмана) и песня победительницы республи-

канской музыкальной олимпиады 2012 года Марианн Нирк «Kutse päikesele».

Одной из задач учебника является и создание дополнительных возможностей для успешной реализации интеграционного процесса в Эстонии – в книге приведены исторические и музыкальные параллели, краткое обобщение материала на эстонском языке в конце каждой главы.

Отдельно нужно отметить высокое качество оформления учебника, которое помогает создать необходимый эмоциональный настрой для восприятия материала. Интересные фотографии и хорошо визуализированная структура значительно повышают ценность учебника. Авторы выражают свою благодарность художественному редактору Маре Кыртсини.

К учебнику предлагается рабочая тетрадь, помогающая ученику закрепить пройденный материал.

ЭЛИНА ВОЛМЕР
отв. редактор

LOOME OMA MUSTRIRIDU

Raamat „Meie oma mustriread“ on mõeldud koolieelikutele, kes enne numbrite ja tähtede kirjutamist võiksid kätt harjutada mitmesuguste mustrite tegemisega.

Riikliku õppekava kohaselt on üks õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtteid lapse loovuse toetamine ning eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine. Rahvuslike mustrite abil on seda hea teha. Tänapäeval on rahvuslikud motiivid jälle au sisse tõusnud ja neid kasutatakse väga laialdaselt.

Eesti rahvakunstis on kasutatud väga erinevaid mustreid juba ammustest aegadest ja raamatu autori na pean oluliseks neid lapsele tutvustada, lastes lapsel mustreid värvida ja ise teha. Mustritega töötades saab

laps ettekujutuse, kuidas kanda mustreid erinevatele esemetele.

Töölehti on võimalik kasutada erinevates õppe- ja kasvatusvaldkondades, nagu näiteks mina ja keskkond, keel ja kõne, matemaatika. Töölehtede täitmine on heaks eeltööks ehisoostamisele, kus lapsel on olemas kindel ettekujutus, kuidas mustrit paigutada ja mida tuleb mustri joonistamisel silmas pida.

Kui geomeetriselised kujundid on lastel juba eelnevalt selged, siis nüüd saavad nad teadmisi sellest, kuidas neid kasutada mustrite loomisel. Ruute, kolmnurki ja ringe erinevalt kokku pannes saab moodustada põnevaid mustreid.

Arhailised elemendid on ehk lastele võõrad, aga nende kaudu saa-

vad nad teada, millised olid mustrid ammustel aegadel, kus neid kasutati ning mida need tähendasid.

MAIU TÕNNA, autor

MÄNGIMINE LISAB ELUTARKUST

Tartu kesklinna lastekeskuse õppealajuhataja Anneli Arikese raamat „52 rolli- ja matkimismängu“ kuulub samasse sarja Eve Külmalliku ja Eve Sepperi kogumikuga „100 vahvat kullimängu“ ning Kristel Vilbaste raamatuga „Ilmamängud. 64 luskat rahvapärilist õuemängu“. Tema meenutatud vanade hiinlaste ütlemine, et mida inimene kuuleb, selle unustab, mida näeb, peab meele, ja mida teeb, sellest saab aru, sobib väga hästi iseloomustama kogu kõnealust sarja.

Olgu see ilmamäng või kullimäng või matkimismäng – lapse jaoks avab see igal juhul võimaluse asju ise läbi teha. Mängu käigus võib järel proovida asju, mida igapäevaelus ei sõnandaks. Mängu käigus võib eksida ja teha asju mitu korda, kuni vajalik on

selge ja meele. Rolli- ja matkimismängud aitavad eriti hästi esile tuua lapse eelnevaid kogemusi ja pakuvad uute kogemuste saamise võimalust.

Kuidas töötab postiljon? Mis tunne on olla dirigent või giid? Kuidas on viisakas end tutvustada? Mida tähendavad valgusfoori värvid? Mis on oluline keeglimängus? Kõike seda ja palju muud igapäevaelust tuttavat aitavadki matkimismängud läbi tunda. Mängude kaudu arenevad ka laste sotsiaalsed oskused – oskus rolli jaotada, tegevuse käiku kontrollida, kaaslastega diskuteerida, kompromisse leida.

Mängud, mis kogumikku kirja saanud, on jõudnud autorini mitut teed pidi: kirjanduse, interneti ja kogemuste vahendusel. Mõni on ehitatud kellegi teise ideevälgatusele, paljud on Anneli Arikese enda loodud. Põhiline on see, et nagu kõiki selle sarja raamatutes toodud mängu, sobib ka rolli- ja matkimismänge ka-

sutada mitmesugustes olukordades – olgu õpetajal õppegevuse läbiviimiseks või siis lapsevanemal sünnipäevapeo korraldamiseks. Oluline on seejuures silmas pidada laste vanust ja läbi mõelda mängu eesmärki.

Nagu ka teised sama sarja raamatud, on „52 rolli- ja matkimismängu“ kujundanud Mare Kõrtsini ja illustreerinud Kadri Roosi, kelle pildid annavad sarjale erilise hõngu. Olles laadilt rahvuslikud, on need ühtaegu ka nagu täiendavad tegevusjuhendid, mis mängu idee omalt poolt lahti seletavad. Hea eelhäälestuse ja rõõmsa tuju peaks neist piltidest saama küll igauks, kes selle raamatu põhjal oma mängude maailma avardada soovib!

KÄRT JÄNES-KAPP, toimetaja

INGLISE KEELE KÄRJEMÄNG 1-4

Häid lauamänge, mis peale mõnusa ajaviite pakkumise ka midagi õppida aitavad, ei saa kunagi olla liiga palju. Koolibri õppemängude pere on täienenud inglise keele kärjemängudega neljale eri tasemele. Igal tasemel mängitakse 154 sõna või väljendiga, millest väike osa tasemelt tasemele ka kordub. Mängud hõlmavad muu hulgas järgmiste teemade sõnavara: värvused, nädalapäevad, aastaajad, kehaosad, riietusesemed, pereliikmed, elukutsed, kodu ja kool, söök ja jook, vaba aja tegevused, loodus. Autor Aili Lomp on kärjekaartidele valinud aktiivses sõnavaras sageli tarvis minevaid nimi- ja tegusõnu, omadussõnu, asesõnu ja väljendeid.

Neli eri raskusastmega inglise keele kärjemängu on mõeldud sõnavara kordamiseks ja harjutamiseks põhiliselt 8–12-aastastele õpilastele, aga sobivad kindlasti ka veidi noorematele ja vanematele – kõigile, kelles on mängulust ja kes soovivad oma inglise keele sõnavara, mälu ja tähelepanuvõime proovile panna. Inglise- ja eestikeelse sõnadega kärjekaarte küljipidi kokku sobitades kärje ladumine on tore ajaviide ka pere- ja sõprade ringis ning meelkitab lapsed mõneks ajaks arvuti juurest ära, et koos vanemate või vana vanematega mängides välja selgitada, kui osavalt keegi nende peres sõnapaare leiab ja kerge ehitab.

Mäng iseenesest on väga lihtne. Mängijad istuvad ringis põrandal või

laua ümber. Kärjekaardid jaotatakse võrdseks. Kui olenevalt mängijate arvust mõni kaart üle jääb, võib need esialgu välja jätta ja hiljem ühiselt kerge paigutada. Esimene mängija asetab ühe kaardi lauale. Selle ümber hakatakse võidu laduma järgmisi kärjekaarte, ikka nii, et kui keegi mõnele oma kaardil leiduvale sõnale pooleliolevas kärjes sobivat paarilist märkab, asetab ta oma kaardi sinna nii, et paarilised jäävad vastakuti. Igale ingliskeelsele sõnale leitakse eestikeelse vastet või vastupidi – eestikeelse-

le ingliskeelse. Sõnapaaride leidmist hõlbustab mõnevõrra nende sama värvi taust ning seegi, et ingliskeelsed sõnad on kirjutatud valge fondiga ja eestikeelsed mustaga. Vastuse õigsust kontrollitakse ühiselt kogu mängu jooksul, sest kui mõni kaart on asetatud valesti, ei õnnestu ka ülejäänud kerge õigesti kokku laduda. Võidab mängija, kes jõuab oma kaardid kõige kiiremini kerge paigutada. Kärjemänge saab koolis tundides ja ka väljaspool tunde mitmeti kasutada. Õpetaja võib näiteks korraldada

võistlusi rühmade vahel. Olenevalt õpilaste arvust läheb selleks tarvis mitut ühe taseme kärjekomplekti. Võistkonnas peaks liikmeid olema parasjagu nii palju, et kõik saaksid trügimata kaasa lüüa. Võidab võistkond, kes kärje kõige kiiremini valmis saab. Kaotajaid ei ole, sest kõigil on võimalus oma kärge lõpuni laduda. Ühe mängu jaoks tuleks arvestada keskmiselt 30 minutit.

Võistlusmoment lisab mängule põnevust, ent need, kes tunnevad end inglise keele sõnade seltskonnas alles ebakindlalt või ei soovi mõnel muul põhjusel võistelda, saavad kerge laduda ka omaette ja omas tempos, kas või sõnaraamatut abiks võttes. Samuti on kärjemäng meeldiv ja kasulik ning arvutimängude ja telesaadetega võrreldes tervislik ajaviide näiteks lapsele, kes peab haiguse pärast koolist puuduma. Kaardidel leiduvad sõna- ja väljendipaardid lausa kuldavad pähe, sest silm haarab neid mängu käigus lugematu arv kordi. Tempo tõstmiseks võib otsida paarilist korruga mitmele sõnale ja nii viisi treenida korralikult oma mälu. Kui sõnaregistri tegevus, siis sõnadega mängides jääb nende tähendus ja kirjapilt meelde otsekui võluväel.

ILME RÄÄK, toimetaja

UUS!

TEEME TEATRIT. NUKUD JA NÄIDENDID Jaanus Vaiksoo, Mai Sein-Garcia

Lehekülgede arv: 112 lk
Formaat: 20,5 x 28
Kõide: pehme kaas

Lastele meeldib lugusid kuulata ning neid ka ette kanda – teha teatrit. Samas meeldib lastele ka meisterdada. Teatriraaamatus ongi ühendatud meisterdamine ja teatri tegemine. Raamatust leiab ideid, kuidas valmistada käpik-, siluett- ja pulganukke, maske, lapse enda suurust nukku jpm. Iga teatritüübi juures on ka Jaanus Vaiksoo kirjutatud näidend. Raamatu tegevused on mõeldud 1–7-aastastele lastele. Kõige noorematega saab vaadata, kuidas loost sünnib pilt. Vanemate lastega võib juba meisterdada keerulisemaid nukke ja teha „päristeatrit“.

ÜLE ÕUE ÕUNAPUU Selma Läht, Erna Normann

Lehekülgede arv: 148 lk
Formaat: 12,5 x 17,5
Kõide: kõva kaas

„Üle õue õunapuu“ koondab rahvajutte, -laule, mõistatusi ja vanasõnu eesti rahva rikkalikust rahvaluulekogust, mida peetakse lausa maailma suurimaks. Kogumiku peamiseks teemaks on loomad ja loodus. Et vanasti oskasiid loomad veel rääkida, joonistavad nende iseloomuomadused toredasti välja. Nagu inimeste maailmas, saadab ka loomariigis edu neid, kes on targad, sõbralikud ja kavald, samal ajal kui ahned ja sõjakad jäävad lõpuks kõigest ilma.

Samas sarjas on varem ilmunud „Sada saarelehte, tuhat toomelehte“.

Illustreerinud Regina Lukk-Toompere.

